

Дмітрієва Д.С.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-432-3-13>

ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

У повоєнний період країни, що зазнали конфліктів, стикаються з серйозними економічними та соціальними викликами, що вимагають термінових дій для відновлення стабільності. Готельно-ресторанний бізнес грає важливу роль у цьому процесі, сприяючи економічному відновленню, соціальним зв'язкам та збереженню культурної спадщини. Згідно з даними Всесвітньої туристичної організації, міжнародні туристичні прибутки у 2021 році зросли на 61% у порівнянні з 2020 роком, що свідчить про поступове відновлення сектора.

Однак, з початком воєнного стану готельно-ресторанний сектор зіштовхнувся з численними викликами, зокрема: панікою серед працівників, відтоком кадрів (до 60%), проблемами з логістикою і розірванням постачальницьких угод. Підприємства, які продовжили працювати під час війни, змушені були адаптувати свої бізнес-процеси, забезпечуючи високий рівень обслуговування та безпеки для гостей, підтримуючи працівників і займаючись волонтерством. Багато закладів стали центрами для тимчасового проживання переселенців і організації харчування для військових та волонтерів.

У нових умовах готельно-ресторанний бізнес має змінити свої стратегії, оптимізуючи витрати, зменшуючи кількість працівників і шукаючи нові можливості для залучення туристів. Готелі організують заходи, зберігають або знижують ціни на проживання, пропонують знижки для сімей з дітьми, які переїхали з зони бойових дій, та приймають гостей з домашніми улюбленцями. Заклади харчування продовжують надавати гаряче харчування внутрішньо переміщеним особам, а також

розширюють виробництво хлібобулочних та кондитерських виробів.

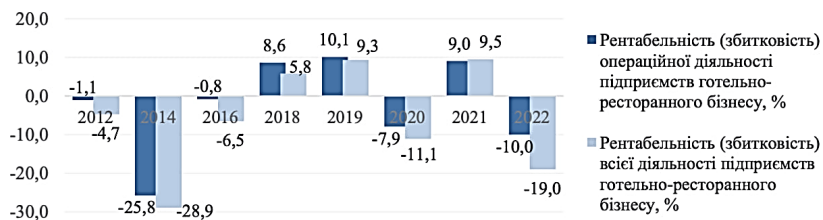

Рис. 1. Рентабельність операційної та всієї діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу України у 2012–2022 рр.

Джерело: [3]

Важливим аспектом успішної діяльності готельно-ресторанного бізнесу є впровадження інформаційних технологій для залучення гостей і оптимізації процесів. Заклади повинні активно використовувати інтернет-технології, такі як реклама через соціальні мережі, віртуальні тури та онлайн-бронювання. Держава також має значну роль у підтримці бізнесу, надаючи фінансову допомогу та сприяючи розвитку інфраструктури. Згідно з прогнозами, у 2023 році очікується зростання інвестицій у готельно-ресторанний сектор на 15% у порівнянні з попередніми роками, що відкриває нові горизонти для інновацій та сталого розвитку.

Станом на сьогодні, відновлення готельно-ресторанного бізнесу у післявоєнний період є ключовим елементом економічного зростання та соціальної стабільності. Під час відбудови індустрія зіштовхується з новими викликами, що вимагають інтеграції сучасних технологій, сталих практик та адаптації до мінливих запитів суспільства. Автоматизація процесів, впровадження цифрових платформ для управління та обслуговування клієнтів, застосування інноваційних енергозберігаючих технологій сприяють ефективності роботи та скороченню витрат, що надзвичайно важливо у складних економічних умовах.

**Реалії воєнного часу:
проблеми готельно-ресторанного бізнесу України
та ймовірні шляхи вирішення у поточній ситуації**

Складова	Проблема	Ймовірні шляхи вирішення
Матеріальна складова	– фізичне знищення закладів готельно-ресторанного бізнесу; – простий вільного номерного фонду; – логістика	– післявоєнна відбудова; – оренда нового приміщення; – відкриття закладів ГРБ за кордоном; – орієнтація готелів на реабілітаційні послуги; – розміщення ВПО; – нетрадиційне використання площ готелю; – максимальний перехід на товари, послуги та продукти місцевих виробників
Фінансова складова	– здорошення позицій меню; – зростання витрат на оплату праці, придбання товарів та послуг	– заміна інгредієнтів страв; – зміна позицій меню; – залучення багатофункціонального персоналу; – динамічне ціноутворення; – пошук нових постачальників; – допустиме зниження якості обслуговування
Трудова складова	– дефіцит кадрів	– навчання та підготовка молодих спеціалістів; – сприяння трудовій імміграції іноземців та осіб без громадянства
Енергетична складова	– блекаут; – перебої з електро- та газопостачанням	– організація опалення за допомогою твердопаливного котла; – використання геліосистем; – використання біопалива; – наявність генераторів
Інформаційна складова	– інформаційна війна; – морально-психологічний стан персоналу і клієнтів	– робота над позбавленням росії права участі у конкурсах, змаганнях, рейтингах у сфері ГРБ – дати відчуття потрібності, як персоналу так і клієнтам; – створення приємної атмосфери, що викликає ностальгію
Безпекова складова	– відсутність власного укриття	– їжа тільки на виніс; – концентрація на доставці; – виробництво сублимованого харчування для військових; – харчуванням ЗСУ, ТрО, ДСНС, Нацполіції, медичних закладів; – проєктування нових об'єктів ГРБ лише з наявністю бомбосховища; – модернізація закладів ГРБ з позиції безпеки

Джерело: [3]

Сучасні туристи та споживачі також дедалі більше орієнтовані на екологічність та соціальну відповідальність, тож використання локальних ресурсів, сталих матеріалів та підтримка ініціатив з відновлення природи роблять бізнеси привабливими та конкурентоздатними на ринку. Крім того, у післявоєнний період готелі та ресторани можуть виконувати важливу соціальну функцію, стаючи осередками для підтримки

локальних спільнот та просторами для організації зустрічей і волонтерських заходів.

Отже, відновлення готельно-ресторанного бізнесу після війни має потенціал стати рушієм для відновлення країни, залучаючи міжнародні інвестиції та туристів, створюючи нові робочі місця й допомагаючи об'єднати суспільство в період відбудови та розвитку.

Література:

1. Вдовічен А., Кияк В. Сфера гостинності України: відновлення у повоєнний період. *Herald of Kyiv National University of Trade and Economics*. 2022. Т. 143. № 3. С. 68–77. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(143\)05](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(143)05) (дата звернення: 29.10.2024).

2. Володько О. та ін. Готельно-ресторанний бізнес у воєнний час: поточний стан та глобальні тенденції. *Grail of Science*. 2023. № 26. С. 42–45. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.04.2023.002> (дата звернення: 29.10.2024).

3. Konoplianyk D., Skrob V. Ensuring the post-war recovery of the hotel and restaurant industry in Ukraine: risks, challenges and methods of solving problems. international scientific-practical conference. 2024. URL: <https://doi.org/10.31521/978-617-7149-78-0-61> (дата звернення: 30.10.2024).

4. Моргулець О.Б., Нищенко О.В. Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та післявоєнний період. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2023. № 8. С. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospsee-8-12> (дата звернення: 30.10.2024).

5. Козачина В., Цвілій С. Аналіз проблем і перспективи післявоєнного відновлення готельного ресторанного бізнесу та туризму. Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2022.